

Hvor længe kan danskere udholde total isolation

Amerikansk professors forsøg på Rigshospitalet

Den ideelle besætning i et rumskib: Samme antal kvinder og mænd + nedfrosne assistenter

DEN ideelle besætning i et rumskib på langfart består af det samme antal mænd og kvinder — af arbejdsmæssige, følelsesmæssige og seksuelle grunde — plus medlemmer, der er lagt i køleskab under farten. Når der ved landingen bliver brug for de dybfrosne passagerers arbejdskraft, tøes de op.

Dette er en hypotese, men der er så megen realitet i den, at amerikanske flyvemedicinere er begyndt at eksperimentere med nedfrosne hunde, fortæller Leo Goldberger, professor i psykologi ved New Yorks universitet, der er i Danmark for at foretage forsøg, som skal vise, hvor længe danskere kan udholde den totale afsondrethed.

JEG har studeret, hvad der sker, når en person er alene i lang tid, mens han gennem ører, øjne og de andre sanser modtager en konstant påvirkning, fortæller professor Goldberger. Et godt eksempel er det, der foregår ude i rummet. Astronauten ser kun atmosfæren, når han kigger ud gennem rumskibets små vinduer. Han bærer tungt tøj, som giver et konstant pres mod kroppen. Gennem øretelefonen modtager han ordrer fra Jorden, men i perioder er han helt overladt til sig selv.

30 pct. gav op

På Rigshospitalet låner jeg et lydtæt rum, hvis temperatur og fugtighed er konstant. I rummet findes en seng, som forsøgspersonen lægger sig på. Øjnene dækkes med to halve bordtennisbolde, så han intet kan se.

Det er et studium i at gøre ingenting! Inde i rummet er der en mikrofon, og uden for sidder vi med en båndoptager. Vi taler aldrig til manden, men af og til fortæller han, hvad han føler og tænker.

Vi har haft personer inde i et tilsvarende rum i New York i 72 timer. Her vil vi kun isolere personer i op til fire timer. Det er tilstrækkeligt.

I New York har vi ladet over 200 personer opleve den totale isolation. 30 pct. gav op, før forsøget var færdigt. De ødede sig. 70 pct. blev inde i den planlagte tid. De var i stand til at bruge tiden til at sove, tænke eller gennemarbejde konstruktive ideer.

Behov for information

Forskningen af den fuldstændige isolations virkning på mennesker begyndte under Koreakrigen. Den amerikanske regering ville have undersøgt, hvordan det er muligt at foretage hjernevask. Man mente, at en fange, der er alene tilstrækkeligt længe, vil være mere modtagelig for propaganda, og det bekræfter vore undersøgelser. Et menneske behøver kontakt og information udefra. Tager man det fra ham i en periode, vil han til sidst godkende næsten alt, hvad man siger til ham.

En sulten person kan spise alt. Det viser sig, at det at få information er et lige så elementært behov som mad og søvn.

De personer, der isoleres i rummet, har fysiske måleapparater på hænder, fødder og hoved. Derved kan vi måle både den psykologiske og fysiologiske virkning. Isolationen har på dem. Selv om forsøgspersonen er fæmelt af natur, kan vi på hans fysiologiske reaktion måle, om han har stress, er opildnet, meget vred osv. Det er principielt den samme måling, der sker ved hjælp af en løgne-detektor.

Hovedformålet med undersøgelserne er at skaffe objektive oplysninger om isolationens indvirkning på mennesket uafhængig af, hvad dette menneske selv siger. Det vil få betydning først og fremmest for det amerikanske rumprogram. I fremtiden vil astronauter være alene i meget lang tid. Kommer vi nogensinde til Jupiter, tager det 13 år. Turen til Månen er meget kortere, men meget lang endda.

En anden praktisk baggrund for forsøgene er stationeringen af militært personel i isolerede egne af verden, f. eks. ved Nordpolen. Her må personalet sidde og se på radarskærme hele tiden, betragte det samme, og de må ikke falde i søvn og blive ineffektive. De skal tværtimod være meget nøjeregnende og reagere på det mindste, de ser på radaren.

Problemet er det samme i industri med stærkt udviklet automation. Mennesker skal se på de samme kontrolinstrumenter hele tiden.

Man har brug for afveksling. Det er deprimerende for en sygehuspatient at ligge på enestue uden at kunne foretage sig noget. En radio og bøger virker stimulerende. Bøger for småbørn skal have masser af billeder for at give variation. Hvordan er det man siger: Afveksling er livets krydderi! Det bevises af vore undersøgelser. Afveksling er ikke luksus, men et behov for organismen.

Hjernen altid aktiv

Professor Goldbergers forsøg viser, at mennesker reagerer overfor isolation på to måder:

De 30 pct. af forsøgspersonerne i New York fandt det kedeligt

Forsøgspersonen, der får sin nattev søvn undersøgt. Måleapparatet kan ses på hovedet.

ikke at foretage sig noget som helst. De sagde farvel og tak før tiden:

»Jeg kan ikke holde det ud.«
»Det eneste jeg tænker på, mens jeg ligger på sengen, er, hvor længe jeg har været her.«
»Det er frygteligt, hvad skal jeg lave.«
»Selv om jeg får penge for det her, er det ikke til at holde ud.«

De 70 pct. gennemførte forsøget. De tænkte på deres problemer, på deres venner, begyndte at planlægge en bog, de måske aldrig har fået skrevet, drømte. Dagdrømme kan være stimulerende og konstruktive, med mindre de tager så meget overhånd, at de hindrer handling.

Hjernen er altid aktiv, men hvis man er bange for hjernens aktivitet, når man ikke udsættes for ydre påvirkning, så lukker man af — og begynder at kede sig.

De to slags reaktioner kan forudsiges, når man kender forsøgspersonens karakter og personlighed.

— Derfor foretager vi en psykologisk test, før vi lukker ham ind i rummet, og efter denne test kan vi anbringe ham i én af de fire grupper, siger professor Goldberger. Nogle er hysterikere, andre fantasifulde, nogle er indelukkede og andre indadvendte — altså mennesker inden for det normale grænser. Når der kommer ind i det iso-

lerede rum, reagerer de på en måde, som svarer til den forudgående testning.

Danskerne taler isolation!

— Hvad vil De opnå med Deres forsøg i Danmark?

— Prøve at finde ud af, hvordan mennesker i andre kulturer reagerer på isolation. Vi har rapporter fra Japan, der ligner de amerikanske erfaringer. Derimod fortæller rapporter fra Norge om mennesker, der lever isoleret i afsides egne mellem fjeldene, at de ikke får stress, når de lukkes ind i et rum. De ændrer sig ikke, for de er fra barndommen vant til ensomhed.

— Hvad venter De af forsøgene på Rigshospitalet?

— Jeg har gjort mig visse tanker. Måske vil danskerne finde det forholdsvis let at være isolerede. Danskerne har jo behov for hygge, har de samme venner, den samme lille omgangskreds. Amerikanere, der har boet her i nogen tid, siger, at danskerne er de venligste mennesker, der findes — men at det er vanskeligt at lære dem at kende.

Man møder dem kun overfladisk. De har noget inden i sig, der er lukket for andre, der ikke er med i klikken. Jeg tror, danskerne har tendens til at være meget sig selv, men også til at respektere andres private følelser. De udtrykker ikke deres følelser så åbent.

Sætter man dem i en situation, hvor der ikke er nogen at tale til, om hvad de føler, tror jeg ikke dette er så forskelligt fra den tilstand, de er i til daglig.

Selvfulgelig er der forskel på danskere. Men jeg tror det er lettere for folk udefra at vurdere disse ting objektivt. Iøvrigt er det ret problematisk, hvis man søger at sige noget afgørende om de forskellige kulturer. Vi kan kun se på tilbøjeligheder og tendenser.

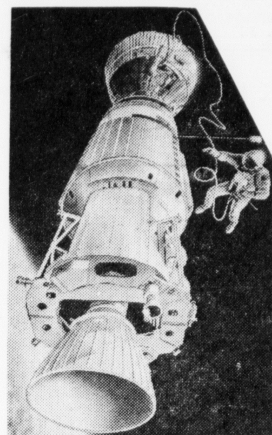
Kvinder kan holde ud

— Vil nordmænd fra afsides fjelddale være de bedste rummænd?

— Det ved jeg ikke. Vi ved, at de kan udholde lang tids isolation, men i et rumskib skal der også udføres operationer. Det er muligt, de kan slappe af, som man skal kunne på en rumfart, men måske duer de ikke til at udføre operationerne. En astronaut skal evne begge dele — kunne gå direkte fra dagdrøm til arbejde.

Måske egner kvinder sig bedst til at blive rummænd. Forsøg viser, at de klarer isolation bedre end mænd. Biologisk er de måske mere passive. Hvis mænd og kvinder lander på en øde ø, er kvinder bedst til at overleve.

Det er jo ingeniør-uddannede personer, der bliver astronauter

Rummanden oplever toppunktet af ensomhed

og testpiloter. En kvinde, der er ingeniør, vil antagelig — alt andet lige — bedre kunne klare jobbet som astronaut, fordi hun har mindre behov for ydre stimulans.

— Skal vi have flere kvindelige astronauter?

— Det er tænkeligt. Det er nok bedst, når en mand og kvinde arbejder sammen ude i rummet.

— Af følelsesmæssige eller seksuelle grunde?

— De to ting kan ikke adskilles, men jeg tror de to køn vil kunne supplere hinanden.

Ideal-besætningen

Jeg kunne tænke mig, at den allerbedste ville være at have et ligeligt antal mænd og kvinder i et rumskib på langfart plus et antal personer i et køleskab, hvor de er frosset ned, indtil der bliver brug for dem. Det er højst sandsynligt, at rumskibene en dag medbringer frysekube med mennesker i frosset tilstand. De vil være fuldstændig passive. Deres funktioner er ophørt med undtagelse af hjertets slag, der bliver meget langsomt. Når der bliver brug for deres arbejde, f. eks. ved landingen, tøes de op.

Medicinerne i det amerikanske luftvåbens laboratorier arbejder med nedfrysning af levende hunde — en dag kommer turen måske til mennesker.

SPR

Kantorens søn fra København

PROFESSOR LEO GOLDBERGER boede i Danmark fra 1935 til 1946.

Goldberger er født i Jugoslavien, og i 1935 blev hans far kantor ved synagogen i København. Bortset fra et ophold som flygtning i Sverige 1943—45 boede familien her til 1946. Fæderen sang ved en række koncerter, bl. a. i Tivoli og i radioen, nogle gange under afspillet Thomas Jensens ledelse. Leo Goldberger tog dansk mellemkoleksamen og gik i 1. G på Sct. Jørgens gymnasium.

I december 1946 rejste familien til Canada. For to år siden trak fæderen sig tilbage og bosatte sig i Israel. Mange år før var Leo Goldberger begyndt på en uddannelse som psykolog. I 1958 blev han doktor ved universitetet i New York, hvor han som »associate professor« har gennemført en række bemærkelsesværdige forsøg. Han arbejder som souschef i et forskningscenter for mentalhygiejne.

Det amerikanske sundhedsvæsen har ønsket, at han gennemfører en række undersøgelser også i Danmark om menneskets psykiske reaktioner, når det er totalt isoleret fra omverdenen.

LEO GOLDBERGER - skoledreng i Danmark, nu professor i USA